

Md Amin bin Lajat lwn Pendakwa Raya dan rayuan lain

A

MAHKAMAH TINGGI (MELAKA) — RAYUAN JENAYAH NOS
MT-42(SH)-26-06 TAHUN 2011 DAN MT-42(SH)-28-07 TAHUN
2011

B

ABDUL KARIM PK
20 NOVEMBER 2012

*Keterangan — Anggapan — Anggapan bertentangan — Pertuduhan melakukan
sumbang mahram dengan anak perempuan kandung berumur 13 tahun —
Kegagalan memanggil saksi penting untuk membuktikan tarikh, masa, tempat
kejadian dan kejadian itu sendiri — Kegagalan menyumbang kepada
kepincangan kes pendakwaan — Sama ada anggapan di bawah s 114(g) Akta
Keterangan 1950 terpakai*

C

D

*Keterangan — Saksi — Saksi kanak-kanak — Pertuduhan melakukan sumbang
mahram dengan anak perempuan kandung berumur 13 tahun — Sama ada
mangsa tidak kompeten untuk memberi keterangan kerana kanak-kanak lembab
— Sama ada ujian sepatutnya dibuat di bawah s 118 dan bukan s 133A Akta
Keterangan 1950 — Sama ada kesilapan menggunakan ujian boleh dibaiki di
bawah s 422 Kanun Acara Jenayah*

E

F

*Prosedur Jenayah — Bicara — Anggapan bertentangan — Keterangan —
Pertuduhan melakukan sumbang mahram dengan anak perempuan kandung
berumur 13 tahun — Kegagalan memanggil saksi penting untuk membuktikan
tarikh, masa, tempat kejadian dan kejadian itu sendiri — Sama ada kegagalan
menyumbang kepada kepincangan kes pendakwaan — Sama ada anggapan di
bawah Akta Keterangan 1950 s 114(g) terpakai*

G

*Prosedur Jenayah — Bicara — Keterangan — Saksi — Saksi kanak-kanak —
Pertuduhan melakukan sumbang mahram dengan anak perempuan kandung
berumur 13 tahun — Sama ada mangsa tidak kompeten untuk memberi
keterangan kerana kanak-kanak lembab — Sama ada ujian sepatutnya dibuat di
bawah s 118 dan bukan s 133A Akta Keterangan 1950 — Sama ada kesilapan
menggunakan ujian boleh dibaiki di bawah s 422 Kanun Acara Jenayah*

H

I

*Undang-Undang Jenayah — Kanun Keseksaan — s 376A — Sumbang mahram
— Rayuan terhadap sabitan dan hukuman — Perayu dituduh melakukan
sumbang mahram dengan anak perempuan kandung berumur 13 tahun —*

- A** *Percanggahan dan pertentangan dalam keterangan mangsa — Sama ada mangsa tidak kompeten untuk memberi keterangan kerana kanak-kanak lembab — Sama ada hakim bicara gagal menghayati keperluan s 133A Akta — Ketiadaan keterangan sokongan — Kegagalan menetapkan tarikh dan masa kejadian — Kegagalan menerima inferens yang berpihak kepada perayu — Sama ada saksi penting dipanggil — Sama ada pihak pendakwaan dapat menaklukkan keterangan kepada penilaian maksimum — Sama ada perayu berjaya menimbulkan keraguan yang munasabahh*
- C** Perayu telah dituduh di mahkamah sesyen dengan pertuduhan di bawah s 376B(1) Kanun Keseksan bahawa dia telah melakukan sumbang mahram, iaitu dia didapati telah melakukan persetubuhan dengan anak perempuan kandungnya ('SP11') berumur 13 tahun 5 bulan. Perayu telah didapati bersalah dan dihukum penjara. Perayu telah merayu terhadap sabitan dan hukuman. Menurut pihak pendakwaan, pada satu tengah hari Sabtu dalam tahun 2007 iaitu antara Januari 2007 dan Disember 2007, semasa SP11 sedang tidur, perayu telah masuk ke dalam bilik SP11 menyetubuhinya. Pada waktu kejadian itu dikatakan ibu dan abang SP11 tiada di rumah kerana ke kebun mengambil sayur. SP11 telah memberitahu tentang kejadian tersebut kepada rakan-rakan dan guru-guru di sekolahnya. Ekoran daripada siasatan pihak sekolah, satu laporan polis telah dibuat. Hasil siasatan polis telah menunjukkan bahawa SP11 telah dirogol oleh abangnya pada tahun yang sama lebih daripada sepuluh kali. Abang SP11 telah mengaku salah kepada kesalahan itu. Pemeriksaan perubatan ke atas SP11 mengesahkan adanya koyakan di selaput dara lama. Hasil pemeriksaan, antara lain, mendapati tahap kecerdikan SP11 di bawah paras normal (IQ) tetapi tidak mempunyai penyakit mental. SP11 dikatakan 'slow learner' tetapi boleh memahami soalan dan dapat menceritakan peristiwa dia dirogol oleh bapa dan abangnya dengan tenang dan relevan. Perayu, SD1 telah menafikan tuduhan ke atasnya dan mengatakan bahawa dia seorang peniaga menjual sayur di gerai di hadapan rumahnya dan bekerja setiap hari, termasuk Sabtu dan Ahad. Menurut perayu, SP11 di samping suka berkhayal, dikatakan tidak boleh menjaga dan mengurus dirinya. Menurutny lagi pada hari Sabtu dan Ahad semua anaknya berada di rumah dan dijaga oleh isterinya. Perayu mengatakan bahawa isteri dan anaknya tidak pernah ke kebun sayur. Isteri perayu ('SD2') juga menafikan yang perayu telah merogol SP11. Peguam perayu menghujahkan bahawa hakim mahkamah sesyen ('HMS') telah terkhilaf apabila bergantung dan bersetuju sepenuhnya ke atas keterangan SP11 tanpa mengambil kira beberapa percanggahan dan pertentangan dalam keterangannya semasa perbicaraan. SP11 dikatakan sebagai seorang yang tidak berwibawa (kompeten) untuk memberi keterangan disebabkan kekurangannya sebagai kanak-kanak lembab atau 'slow learner' dan tidak dapat memberi keterangan secara sendiri serta tidak dapat memikirkan atau membezakan apa yang betul dan apa yang tidak betul. SP11 dikatakan hanya mengulangi apa yang telah ditanyakan dan diperkatakan oleh
- D**
- E**
- F**
- G**
- H**
- I**

guru-gurunya. HMS dikatakan gagal untuk menghayati keperluan s 133A Akta Keterangan 1950 ('Akta tersebut'). A

Diputuskan, membenarkan rayuan dan melepas dan membebaskan perayu:

- (1) Seksyen 133A Akta tersebut mewajarkan penerimaan keterangan secara tidak bersumpah bagi seorang kanak-kanak yang masih mentah. Bagaimanapun sebelum peruntukan ini diguna pakai, mahkamah hendaklah menentukan, semasa bicara, sama ada kanak-kanak itu memahami atau tidak sebenarnya sesuatu sumpah itu. Jika didapati seseorang kanak-kanak itu tidak memahami apa sebenarnya sesuatu sumpah itu tetapi mempunyai akal yang mencukupi untuk memahami tentang kewajipan bercakap benar, keterangan kanak-kanak itu boleh diterima masuk (lihat perenggan 20). B C
- (2) Walaupun s 133A Akta tersebut harus dibaca bersama dengan s 118 Akta tersebut, satu ciri terpenting seksyen ini yang membezakannya dengan s 118 ialah jika kanak-kanak itu merupakan saksi pendakwaan, keterangan tidak bersumpahnya itu hendaklah disokong dengan keterangan material lain yang menyokong keterangan tersebut dan melibatkannya (lihat perenggan 20); *Sidek bin Ludan v Public Prosecutor* [1995] 3 MLJ 178 dirujuk; *Tajudin bin Salleh v Public Prosecutor* [2008] 1 MLJ 397 dirujuk; *Mohd Darwish bin Saleh v Pendakwa Raya* [2010] 5 AMR 436 dirujuk. D E
- (3) SP11 ialah seorang saksi yang berwibawa dan tidak termasuk dalam jaringan pengecualian orang yang hilang kelayakan seperti diperuntukkan dalam s 118 Akta tersebut. SP11 bukan seorang kanak-kanak yang terlalu muda atau mentah pada masa perbicaraan dan s 133A tidak terpakai kepadanya. Seharusnya ujian yang dilakukan oleh HMS itu dibuat di bawah s 118 dan bukan s 133A. Walau apa pun keadaan, SP11 telah pun diangkat sumpah oleh HMS. Kesilapan HMS itu tidaklah memudaratkan dan boleh dibaiki di bawah s 422 Kanun Acara Jenayah (lihat perenggan 25). F G
- (4) Isu kewibawaan saksi tidak sama dengan isu 'credibility' seseorang saksi atau 'reliability' sesuatu keterangan itu. Keterangan SP11 mempunyai kelemahan, percanggahan dan kekeliruan yang nyata. Dalam kedudukannya sebagai seorang yang lembab IQnya, keterangan SP11 berkemungkinan besar telah diajar atau direka-rekakan. Maka, HMS seharusnya menilai dan menimbang keterangan SP11 dengan penuh hati-hati yang di sini jelas tidak dilakukan. HMS terkhilaf dan tersalah arah dirinya apabila beliau menerima dan bergantung sepenuhnya kepada keterangan SP11 tanpa membuat penelitian dan penilaian yang berhati-hati (lihat perenggan 41); *Kesavan a/l Senderan v Public Prosecutor* [1999] 1 CLJ 343 dirujuk. H I

- A (5) Fakta koyakan lama dalam hakikat ketidak tentuan tarikh dan masa kejadian bersama dengan ketidak 'reliable'nya keterangan SP11, jelas boleh menimbulkan lebih daripada dua inferens iaitu perayu tidak melakukannya, abangnya yang melakukannya atau koyakan itu disebabkan oleh perbuatannya sendiri. Inferens yang berpihak kepada
- B perayu mestilah diterima (lihat perenggan 43); *Dato' Seri Anwar bin Ibrahim v Public Prosecutor and another appeal* [2004] 3 MLJ 405 dirujuk.
- C (6) Keterangan yang dikemukakan oleh semua guru SP11 tidak terjumlah kepada keterangan sokongan, malah kebanyakannya tergolong dalam kategori keterangan dengar cakap. Keterangan saksi guru itu tidak terjumlah kepada keterangan sokongan yang bebas, material dan mengesahkan isu kemasukan. HMS terkhilaf dan tersalah arah di sini (lihat perenggan 44).
- D (7) Pertuduhan menyatakan kejadian berlaku antara bulan Januari dan Disember 2007, satu tempoh masa yang amat luas, satu tahun, tanpa hari atau masa. Dalam perbicaraan, tiada tarikh dan masa tepat dikemukakan kecuali pada satu hari Sabtu dan di waktu tengahari. SP11 asyik berubah-ubah keterangannya mengenai hari dan masa kejadian. Ini membuatkan perayu sukar untuk menstrategikan pembelaannya.
- E Walaupun boleh diujahkan bahawa tarikh dan masa dalam sesuatu pertuduhan tidak penting kecuali menjadi komponen kesalahan, namun dalam kes ini perspektifnya berlainan dan menjerumus kepada kepincangan, mengelirukan dan memudaratkan kepada perayu. Ini tidak selaras dengan pentadbiran keadilan (lihat perenggan 45); *Dato' Seri Anwar bin Ibrahim v Public Prosecutor and another appeal* [2004] 3 MLJ 405 dirujuk.
- F (8) Kegagalan memanggil saksi penting seperti mak cik SP11, abang dan adik-adiknya juga menyumbang kepada kepincangan kes pendakwaan. Isu berkenaan tarikh, masa, tempat kejadian dan kejadian itu sendiri, yang merupakan perkara kritikal di sini boleh dibentangkan (*unfolded*) dengan keterangan mereka. Dalam keadaan ini peruntukan s 114(g) Akta tersebut terpakai di sini (lihat perenggan 46).
- G
- H (9) HMS telah tidak mengambil kira semua perkara di atas dan telah tidak menaekukkan keterangan pendakwaan kepada penilaian maksimum. HMS seharusnya memutuskan bahawa pendakwaan telah gagal untuk membangkitkan satu kes prima facie terhadap perayu dan perayu tidak seharusnya dipanggil untuk membela diri. Perayu juga telah berjaya menimbulkan satu keraguan yang munasabah ke atas kes pendakwaan
- I (lihat perenggan 47).

[English summary]

The appellant was charged in the sessions court with a charge under s 376B(1) of the Penal Code in that he had committed incest, ie he was found guilty of

having sexual intercourse with his own daughter ('SP11') of the age of 13 years and 5 months. The appellant was found guilty and sentenced to imprisonment. The appellant appealed against the conviction and sentence. According to the prosecution, on a Saturday afternoon in the year of 2007 ie between January 2007 and December 2007, whilst SP11 was sleeping, the appellant had entered into SP11's room and had sexual intercourse with her. At the time of the incident, it was said that SP11's mother and brother was not at home as they had gone to the garden to take vegetables. SP11 confided about the incident to her friends and teachers in school. As a result of an investigation by the school, a police report was lodged. The police investigation showed that SP11 had been raped by her brother in the same year for more than ten times. SP11's brother pleaded guilty to the offence. The medical examination on SP11 confirmed that there was an old tear in the hymen. The result of the examination, inter alia, showed that SP11's IQ level was below the normal range but she did not suffer from mental illness. SP11 was said to be slow learner but she could understand the question and could describe the incident when she was raped by her father and brother calmly and relevantly. The appellant, SD1 denied the charge upon him and stated that he was a vegetable seller in a stall in front of his house and worked everyday, including Saturday and Sunday. According to the appellant, SP11 apart from enjoying to fantasise, was said to not able to care and manage herself. According to him further, on every Saturday and Sunday all his children were at home and taken care of his wife. The appellant stated that his wife and son had never been to the vegetable farm. The appellant's wife ('SD2') had also denied that the appellant had raped SP11. The appellant's counsel contended that the sessions court judge ('SCJ') had erred when he relied and fully agreed on SP11's testimony without taking into account the discrepancies and contradictions in the evidence during the trial. SP11 was said to be incompetent person to testify due to her being as a slow learner child and could not testify on her own and could not think or differentiate between what was correct and what was wrong. SP11 was said to have had repeated what was asked and said by her teacher. The SCJ was said to have failed to appreciate the requirement of s 133A of the Evidence Act 1950 ('the Act').

Held, allowing the appeal and acquitting and discharging the appellant:

- (1) Section 133A of the Act warranted the admissibility of the unsworn evidence for a child of tender years. However, before the provision was applied, the court must decide, during the trial, whether the child understood an oath or not. If it was found that a child did not understand what is an oath but had sufficient intelligence to understand the duty of speaking the truth, the testimony of the child could be admitted (see para 20).
- (2) Although s 133A of the Act must be read together with s 118 of the Act, an important element of the section which differentiates it with s 188 is that if the child was a prosecution witness, her sworn evidence must be

- A corroborated by other material evidence which supports the evidence and involve it (see para 20); *Sidek bin Ludan v Public Prosecutor* [1995] 3 MLJ 178 referred; *Tajudin bin Salleh v Public Prosecutor* [2008] 1 MLJ 397 referred; *Mohd Darwish bin Saleh v Pendakwa Raya* [2010] 5 AMR 436 referred.
- B (3) SP11 was a credible witness and did not fell under the exceptional category of person who lost the qualification as provided under s 118 of the Act. SP11 was not a child of tender years or pre matured at the time of trial and s 133A was not applicable to her. In fact, the test conducted
- C by the SCJ should have been under s 118 and not 133A. In any event, SP11 had been sworn on oath by the SCJ. The error by the SCJ was not prejudicial and could be cured under s 422 of the Criminal Procedure Code (see para 25).
- D (4) The issue of capability of a witness was not the same as the issue of credibility of a witness or the reliability of the evidence. SP11's evidence comprised of obvious weaknesses, discrepancy and confusion. In her position of a low IQ person, SP11's evidence most likely had been taught or fabricated. Thus, the SCJ ought to have evaluated and considered
- E SP11's evidence with care which was not done here. The SCJ had erred and had misdirected himself when he admitted and relied fully to the evidence of SP11 without making a careful observation and evaluation (see para 41); *Kesavan all Senderan v Public Prosecutor* [1999] 1 CLJ 343 referred.
- F (5) The facts that there was an old tear when there was ambiguity of date and time of the incident together with the unreliability of SP11's evidence, it could clearly raise more than two inferences ie the appellant did not commit it, her brother was the one who had committed it or the tear was caused on her own. The inference that was favourable to the appellant
- G must be accepted (see para 43); *Dato' Seri Anwar bin Ibrahim v Public Prosecutor and another appeal* [2004] 3 MLJ 405 referred.
- H (6) The evidence adduced by all of SP11's teachers did not amount to corroboration, in fact most of it fell into the category of hearsay. The evidence of the teacher witness did not amount to an independent, material corroboration and confirmed the issue of penetration. The SCJ had erred and misdirected here (see para 44).
- I (7) The charge stated that the incident took place sometime between January and December 2007, a very wide time frame, a year, without date or time. During the trial, there was no accurate date and time adduced except that it was on a Saturday afternoon. SP11 had always differed her testimony as to the day and time of the incident. This caused the appellant difficulty in strategising his defence. Although it could be argued that the date and time in a charge was not important except that it was an important

component of the offence, but in this case its perspective differed and pointed to defect, confusion and prejudicial to the appellant. This was not in line with the administration of justice (see para 45); *Dato' Seri Anwar bin Ibrahim v Public Prosecutor and another appeal* [2004] 3 MLJ 405 referred.

A

- (8) The failure to call material witness such as SP11's aunt, brother and other siblings had also contributed to the defect in the prosecution's case. The issues as to date, time and place of incident and the incident itself, which was critical matter here could be unfolded through their evidence, in the circumstances the provision of s 114(g) was applicable here (see para 46).

B

C

- (9) The SCJ did not take into account all the matters above and did submit the prosecution's evidence to maximum evaluation. The SCJ ought to have decided that the prosecution had failed to raise a prima facie case against the appellant and the appellant ought not to have called to enter his defence. The appellant also had successfully raised a reasonable doubt on the prosecution's evidence (see para 47).]

D

Nota-nota

Untuk kes mengenai s 376A Kanun Keseksaan, lihat 4(2) *Mallal's Digest* (4th Ed, 2012 Reissue) perenggan 2093.

E

Untuk kes-kes mengenai anggapan bertentangan, lihat 7(2) *Mallal's Digest* (4th Ed, 2011 Reissue) perenggan 5153–5157.

Untuk kes-kes mengenai saksi kanak-kanak, lihat 7(2) *Mallal's Digest* (4th Ed, 2011 Reissue) perenggan 2983–2996.

F

Kes-kes yang dirujuk

Dato' Seri Anwar bin Ibrahim v PP and another appeal [2004] 3 MLJ 405, MP (dirujuk)

G

Kesavan a/l Senderan v PP [1998] MLJU 375; [1999] 1 CLJ 343, MT (dirujuk)

Mohd Darwish bin Saleh v Pendakwa Raya [2010] MLJU 141; [2010] 5 AMR 436, MT (dirujuk)

Mohd Hanafi Ramly v PP [2011] 7 CLJ 852, MT (dirujuk)

Sidek bin Ludan v PP [1995] 3 MLJ 178, MT (dirujuk)

H

Tajudin bin Salleh v PP [2008] 1 MLJ 397, MT (dirujuk)

Undang-undang yang dirujuk

Akta Keterangan 1950 ss 8, 114(g), 118, 133A

Kanun Keseksaan ss 376A, 376B, 376B(1)

I

Azrul bin Zulkifli Stork (Azharudin Assoc) bagi pihak perayu.

Haslida bt Ismail (Timbalan Pendakwa Raya, Jabatan Peguam Negara) bagi pihak responden.

A

Abdul Karim PK:

Pengenalan

B

[1] Perayu, Md Amin bin Lajat, telah dituduh di Mahkamah Sesyen Melaka dengan pertuduhan seperti yang berikut:

C

Bahawa kamu di antara bulan Januari dan hujung bulan Disember 2007, bertempat di alamat Batu 9, Tangga Batu, Tanjung Keling, Melaka, di dalam daerah Melaka Tengah, di dalam negeri Melaka, telah melakukan sumbang-mahram iaitu kamu didapati telah melakukan persetubuhan dengan anak kandung kamu bernama Hawa Bt Md Amin, KP: 930810-04-5448, berumur 13 tahun 5 bulan, oleh yang demikian kamu telah melakukan satu kesalahan yang boleh dihukum di bawah seksyen 376B(1) Kanun Keseksaan.

D

[2] Setelah perbicaraan penuh, perayu telah didapati bersalah dan dihukum dengan kepenjaraan selama enam tahun bermula dari tarikh hukuman dijatuhkan iaitu 22 Jun 2011. Bagaimanapun kedua-dua pihak telah tidak berpuas hati dengan keputusan tersebut. Dari itu, perayu telah memfailkan rayuan di mahkamah ini terhadap kedua-dua sabitan dan hukuman (MT-42SH-26-06 Tahun 2011) manakala pihak pendakwa raya telah memfailkan rayuan terhadap kekurangan hukuman sahaja (MT-42SH-28-07 Tahun 2011).

E

F

[3] Kedua-dua rayuan telah didengar serentak pada 11 September 2012, secara lisan dan penghujahan bertulis, dan pada 19 September 2012 saya telah memberi keputusan membenarkan rayuan perayu sekali gus melepas dan membebaskannya daripada pertuduhan di atas dan pada masa yang sama juga menolak rayuan pendakwa raya.

G

FAKTA LATAR BELAKANG

H

[4] Fakta utama kejadian adalah ringkas. Pada satu tengah hari hari Sabtu dalam tahun 2007 iaitu antara Januari 2007 dan Disember 2007, semasa mangsa, seorang kanak-kanak berumur 13 tahun, SP11, sedang tidur di sebuah bilik di dalam rumahnya bapanya, perayu, telah masuk ke dalam bilik itu dan menyetubuhinya. Perayu kemudiannya telah bergegas ke bilik air apabila kedengaran bunyi enjin motorsikal yang menandakan kepulangan ibu dan abangnya. Pada waktu kejadian itu dikatakan ibu dan abang SP11 tiada di rumah kerana ke kebun mengambil sayur.

I

[5] SP11 ada memaklumkan peristiwa ini kepada mak ciknya. Begitu juga kepada ibunya tetapi ibunya tidak mempercayai cerita tersebut.

[6] Namun pada 27 Februari 2008, semasa Cikgu Nora Azlina bt Mat Nor ('SP12') sedang mengajar di kelas, mangsa telah mengatakan tentang 'ayah buat orang, abang buat orang'. SP12 terus memaklumkan perkara ini kepada seorang guru lain bernama Siti Norbaya. SP12 pada keesokan harinya memaklumkan perkara ini kepada Cikgu Haslina bt Ahmad, SP6. SP6 mengesahkan telah didatangi oleh dua orang guru tersebut iaitu SP12 dan Cikgu Siti Norbaya, yang telah memaklumkan bahawa SP11 telah menceritakan kepada mereka bahawa dia ('SP11') telah dirogol (pada pemahaman cikgu-cikgu tersebut). Laporan oleh kedua guru di atas telah menggerakkan tindakan bersepadu beberapa orang guru di sekolah SP11. Pada 28 Februari 2008, SP6 terus memberi sesi kaunseling kepada SP11 dan sekali gus menjalankan siasatan (selama 40 minit). SP6 mengatakan SP11 telah mengatakan perkara yang sama yang diberitahu kepada cikgu-cikgu tadi. Tetapi beliau telah mengemukakan beberapa soalan lain untuk mendapat penjelasan yang lagi terperinci. Laporan terperinci, P9 (laporan disiplin dan tingkah laku pelajar), telah diberikan kepada Cikgu Abdul Aziz bin Ismail. Perkara ini kemudiannya telah dibawa kepada perhatian pengetua sekolah, Hj Mohamad bin Adam. Pada 28 April 2008, pengetua sekolah seterusnya mengarahkan Cikgu Rosiah bt Harun, SP7, dan kaunselor pelajar, Cikgu Encik Khairudin bin Hj Ahmad, SP8, untuk membuat siasatan lanjut. Ekoran daripada arahan tersebut SP7 telah menjalankan satu lagi sesi siasatan bersama SP6. SP11 telah dipanggil lagi dan ditanya tentang peristiwa yang diadukannya. Hasil siasatan yang dijalankan pada 5 Mei 2008 telah disediakan dalam laporan P10, (laporan disiplin murid bertarikh 5 Mei 2008). Pada 6 Mei 2008, SP11 sekali lagi telah dipanggil untuk sesi kaunseling oleh kaunselor Encik Khairuddin bin Ahmad, SP8. Hasil sesi tersebut dilaporkan dalam P8, (laporan sesi kaunseling). Hasil daripada kaunseling dan siasatan tersebut telah memuaskan pihak sekolah bahawa ada kebenaran dalam laporan yang dibuat. Lantaran dari itu dan atas persetujuan bersama termasuk pihak PIBG sekolah, pihak guru SP11 akhirnya telah ke Balai Polis Tanjung Keling meminta pandangan pihak polis. Ekoran daripada itu satu laporan polis iaitu Laporan Polis Tg Keling/000762/08 telah dibuat oleh Sarjan Zainal bin Hj Adam. Jentera siasatan pihak polis digerakkan.

[7] SP11 kemudiannya telah dibawa ke hospital bagi tujuan menjalani pemeriksaan doktor. Doktor Yvonne Oh Yeok Kee, Pakar Perbidanan dan Sakit Puan, Hospital Melaka, SP2, telah memeriksa mangsa pada 7 Mei 2008 dan mengesahkan adanya koyakan di selaput dara lama, tepinya tidak lurus. Koyakan lama tersebut ada pada kedudukan pukul 8. Pada hari yang sama juga SP11 telah dibawa berjumpa Doktor Zuhairah bt Mohd Munir @ Zahari, pegawai perubatan, SP9, yang telah mengesahkan 'antara lainnya' ketiadaan kesan fizikal atau lebam pada badan SP11. SP9 telah menyediakan laporan P3. Pada 14 Mei 2010 SP11 telah dibawa berjumpa Doktor Nor Zarina bt Hj Mohamed Zabid, Pakar Psikiatri, Hospital Melaka, SP10, dan hasil pemeriksaan 'antara lain' mendapati tahap kecerdikannya di bawah paras

- A normal ('IQ') tetapi tidak mempunyai penyakit mental. Laporan penuh hasil pemeriksaan itu dibentangkan dalam P11. Dalam semua pemeriksaan di atas, SP11 dikatakan *slow learner* tetapi boleh memahami soalan dan dapat menceritakan peristiwa dia dirogol oleh bapa dan abangnya dengan tenang dan relevan.
- B
- C [8] Hasil siasatan pihak polis juga menunjukkan di samping pengadu, SP11 juga telah memaklumkan bahawa dia telah dirogol oleh abangnya Adam pada tahun yang sama lebih daripada sepuluh kali. Menurut pegawai penyiasat SP13, Adam telah dituduh dan mengaku salah di Mahkamah Majistret, Melaka dan telah diikat jamin.
- D [9] Berdasarkan keterangan di atas, HMS telah mendapati pendakwaan telah berjaya membuktikan satu kes *prima facie* ke atas perayu dan mengarahkan perayu untuk membela diri.
- E [10] Perayu, SD1, telah memberi keterangan secara bersumpah. SD1 menafikan semua tuduhan ke atasnya. SD1 mengatakan dia seorang peniaga menjual sayur di gerai di hadapan rumahnya dan bekerja setiap hari, termasuk Sabtu dan Ahad. Waktu kerjanya dari pukul 10 pagi–7 malam. Kadang kala ada sampai ke larut malam mengopek kelapa. Sebagai bapa, dia amat mengetahui kekurangan anaknya termasuk IQ yang rendah. SP11 di samping suka berkhayal, dikatakan tidak boleh menjaga dan mengurus dirinya. Oleh itu, SP11 sentiasa dijaga oleh isterinya, SD2. Menurut SD1 lagi pada hari Sabtu dan Ahad semua anaknya berada di rumah dan dijaga oleh SD2. SD1 dengan tegas mengatakan isteri dan anaknya tidak pernah ke kebun sayur. Walaupun mengakui ada usik mengusik anaknya, SD1 menafi sekerasnya ada merogol SP11. Fakta ini dikekalkan semasa diperiksa balas apabila SD1
- F mengatakan dia tidak pernah menutup gerainya dan mengesahkan lagi bahawa isterinya tidak pernah pergi ke kebun.
- G
- H [11] SD1 memanggil isteri, SD2, sebagai saksinya. SD2 menafikan dan tidak mempercayai suami telah merogol SP11. SD2 mengatakan SD1 berniaga setiap hari. SD2 juga mengatakan SP11 tidak boleh menjaga dan mengurus dirinya sendiri dan suka mengikut sahaja apa yang dikatakan oleh orang. Dia tidak berani meninggalkan SP11 bersendirian tanpa dijaga dan akan membawanya ke mana dia pergi. SP11 pernah, pada suatu ketika dan atas kealpaannya, telah hilang daripada jagaannya dan didapati merayau-rayau di kampung. SD2 menegaskan bahawa dia tidak pernah meninggalkan SP11 pada setiap hari Sabtu dan Ahad. SD2 juga menegaskan dia tidak pernah langsung ke kebun. SD2 bagaimanapun tidak dapat mempercayai bagaimana anaknya Adam dikatakan boleh merogol SP11.
- I

CABARAN KE ATAS KEPUTUSAN HAKIM MAHKAMAH SESYEN ('HMS') A

[12] Dalam alasan penghakimannya, HMS telah mengariskan dengan betul berkenaan dengan elemen penting yang perlu dibuktikan oleh pihak pendakwaan. Menurutnya elemen tersebut adalah seperti yang berikut: B

- (a) pada tarikh dan masa seperti mana dalam pertuduhan mangsa berumur di bawah 16 tahun;
- (b) tertuduh telah melakukan persetubuhan dengan mangsa;
- (c) terdapat kemasukan; dan
- (d) terdapat pertalian darah dan hubungan sebagai bapa dan anak. C

[13] Tidak dinafikan elemen (a) dan (d) telah dibuktikan tanpa keraguan yang munasabah. Elemen ayah dan anak bagi tujuan kesalahan sumbang mahram di bawah s 376B(1) Kanun Keseksaan telah dibuktikan. SP1 dalam keterangannya mengesahkan SP11 ialah anak kandung kepada perayu bersama SD2, iaitu ibu kepada SP11. Ini disokong lanjut oleh sijil kelahiran SP11, P1 bersekali dengan P2. Manakala isu umur SP11 ketika kejadian, SP1 mengesahkan bahawa SP11 berumur 13 tahun pada tahun 2007. Ini juga telah disah lanjut oleh eksh P1 dan P2. D E

ISU POKOK: PERSETUBUHAN PERAYU DENGAN SP11

[14] *Isu yang menjadi pokok pertikaian dan pencabaran* melibatkan sama ada telah berlaku atau tidak persetubuhan antara perayu dengan SP11 seperti dipertuduhkan, salah satu elemen terpenting bagi kesalahan di bawah s 376B (dibaca bersama dengan s 376A Kanun Keseksaan). F

[15] Encik Azrul Zulkifli Stork, peguam perayu yang terpelajar, setelah merangkumkan alasan 1–4 dan 7 alasan rayuan, menghujahkan bahawa HMS telah terkhilaf apabila bergantung dan bersetuju sepenuhnya ke atas keterangan SP11 tanpa mengambil kira beberapa percanggahan dan pertentangan dalam keterangannya semasa perbicaraan. SP11 dikatakan sebagai seorang yang tidak berwibawa (kompeten) untuk memberi keterangan disebabkan kekurangannya sebagai kanak-kanak lembab atau *slow learner* dan tidak dapat memberi keterangan secara sendiri serta tidak dapat memikirkan atau membezakan apa yang betul dan apa yang tidak betul. SP11 juga ditegaskan hanya mengulangi apa yang telah ditanyakan dan diperkatakan oleh guru-gurunya. Turutan daripada itu, dan dalam keadaan istimewa di atas, HMS juga dikatakan gagal untuk menghayati keperluan s 133A Akta Keterangan 1950. Di samping itu, SP11 juga dikatakan bukan merupakan saksi yang *credible* terutamanya keterangan yang diberikan dalam mahkamah G H I

A sentiasa berubah-ubah iaitu semasa dalam pemeriksaan utama, pemeriksaan balas dan pemeriksaan semula. Kedudukan sebegini dihujahkan lebih cenderung kepada sesuatu yang diikuti saja, direka atau menggulangi apa yang diajarkan kepadanya. Dalam semua keadaan ini, keterangan yang diberikan oleh SP11 amat tidak selamat untuk diterima.

B

[16] Di pihak pendakwaan pula, timbalan pendakwa raya yang terpelajar menyangkal penghujahan di atas. Diperhujahkan bahawa HMS telah menimbangkan perkara ini dan dicerminkan dalam alasan penghakimannya. SP11 juga dikatakan berwibawa sebagai saksi dan ini dibuktikan daripada sesi-sesi yang telah diadakan terutamanya dengan pakar psikiatri dan pegawai menyiasat. Sesi tersebut menunjukkan SP11 dapat memahami dan menjawab soalan dengan baik walaupun dengan penggunaan tatabahasa yang terhad. Dipertegaskan oleh timbalan pendakwa raya bahawa daripada keseluruhan keterangan yang diberikan semasa perbicaraan tidak timbul isu tidak berwibawa atau *credible* atau *reliablenya* keterangan SP11. Dari itu dihujahkan bahawa HMS telah membuat pertimbangan yang betul dalam keputusannya.

D

KEWIBAWAAN SP11 SEBAGAI SAKSI

E

[17] Kedua-dua pihak telah menyentuh isu ini terutamanya berkenaan dengan pemakaian s 133A Akta Keterangan 1950. Peguam perayu berhujah bahawa SP11 bukan merupakan seorang saksi yang berwibawa disebabkan oleh kekurangan kepada daya inteletiknya dan dikategorikan sebagai *slow learner*. Ini telah menyebabkan dia tidak dapat memahami dan tahu apa yang betul dan apa yang tidak. Ekoran daripada itu juga, SP11 dikatakan akan mengikut sahaja apa yang dikatakan kepadanya dan dengan itu telah memberi keterangan yang bercanggah dan tidak selamat diterima. Ini membuatkan keterangan tidak *credible*. Timbalan pendakwa raya menyangkal dakwaan ini dan mengatakan terdapat cukup keterangan yang menunjukkan SP11 ialah seorang yang berwibawa. Selanjutnya HMS telah menggunakan prosedur yang betul di bawah s 133A Akta Keterangan 1950.

F

G

[18] Saya berpendapat kedua-dua pihak telah terkeliru berkenaan dengan isu kewibawaan ini dengan isu *credibility* dan *reliability*. Sebagai prinsip am, semua orang termasuk kanak-kanak, layak dan berwibawa untuk menjadi saksi. Bagaimanapun tidak berwibawanya seseorang itu lebih merupakan satu pengecualian kepada prinsip am itu. Kedudukan perundangan ini dijelaskan dalam peruntukan s 118 Akta Keterangan 1950 yang menyebut:

I

Siapa yang boleh memberi keterangan

138 Semua orang berwibawa untuk memberi keterangan melainkan jika mahkamah berpendapat bahawa mereka tidak boleh memahami soalan yang dikemukakan kepada mereka atau tidak dapat memberikan jawapan yang rasional

kepada soalan itu oleh sebab umur terlalu muda, terlalu tua, penyakit, sama ada penyakit tubuh atau penyakit otak, atau oleh apa-apa sebab lain yang seumpama.

A

Huraian- Seseorang yang sakit otak atau seseorang gila tidaklah tidak berwibawa untuk memberi keterangan melainkan jika oleh sebab keadaannya dia tidak boleh memahami soalan yang dikemukakan kepadanya dan tidak dapat memberi jawapan yang rasional kepada soalan itu.

B

Sarkar Law Of Evidence, (17th Ed), 2010, menyatakan:

Under s.118, all persons are competent to testify, unless the court considers that by reason of tender years, extreme old age, disease, or infirmity, they are incapable of understanding the questions put to them and of giving rationale answers. All grounds of incompetency have been swept away by this section, under which competency of witness is the rule and their incompetency is the exception (di ms 2488).

C

Selanjutnya di ms 2488 juga dinyatakan:

D

The only incompetency that the present Act recognises is incompetency from immature or defective intellect. This may arise from (i) infancy, (ii) idiocy, deafness, dumbness, (iii) lunacy, (iv) illness & c. As to infancy, it is not so much the age as the capacity to understand which is the determining factor. No precise age limit can be given, as persons of the same age differ in mental growth and their ability to understand the question and give rationale answers. The sole test is whether the witness has sufficient intelligence to depose or whether he can appreciate the duty of speaking the truth.

E

(Lihat juga kes *Sidek bin Ludan v Public Prosecutor* [1995] 3 MLJ 178 at pp 184–185; *Tajudin bin Salleh v Public Prosecutor* [2008] 1 MLJ 397).

F

[19] Seperti dikatakan, peruntukan ini terpakai juga kepada kanak-kanak. Bagaimanapun dengan adanya s 133A, kedudukan keterangan tidak bersumpah seorang kanak-kanak yang terlalu muda atau mentah telah diperjelaskan. Seksyen 133A Akta Keterangan 1950, memperuntukkan:

G

133A Jika, dalam mana-mana prosiding terhadap mana-mana orang kerana apa-apa kesalahan, mana-mana kanak-kanak yang masih mentah yang dipanggil sebagai saksi tidak, pada pendapat mahkamah memahami apa sebenarnya sesuatu sumpah itu, keterangannya bolehlah diterima, walaupun diberikan dengan tidak mengangkat sumpah, jika, pada pendapat mahkamah, dia mempunyai akal yang cukup bagi mewajarkan penerimaan keterangannya itu, dan dia faham tentang kewajipan bercakap benar; ...

H

Dengan syarat bahawa, jika keterangan yang diterima menurut kuasa seksyen ini diberikan bagi pihak pendakwaan, tertuduh itu tidak boleh disabitkan atas kesalahan itu melainkan jika keterangan itu disokong dengan keterangan material lain yang menyokong keterangan tersebut dan melibatkannya.

I

- A [20] Prinsip pemakaian seksyen ini telah mantap di Malaysia. Seksyen ini mewajarkan penerimaan keterangan *secara tidak bersumpah* bagi seorang kanak-kanak yang masih mentah. Bagaimanapun sebelum peruntukan ini diguna pakai, mahkamah hendaklah menentukan, semasa bicara, sama ada kanak-kanak itu memahami atau tidak sebenarnya sesuatu sumpah itu.
- B Jika didapati sesorang kanak-kanak itu tidak memahami apa sebenarnya sesuatu sumpah itu tetapi mempunyai akal yang mencukupi untuk memahami tentang kewajipan bercakap benar, keterangan kanak-kanak itu boleh diterima masuk. Walaupun seksyen ini harus dibaca bersama dengan s 118, satu ciri terpenting seksyen ini yang membezakannya dengan s 118 Akta Keterangan
- C 1950 ialah jika kanak-kanak itu merupakan saksi pendakwa, keterangan tidak bersumpahnya itu hendaklah disokong dengan keterangan material lain yang menyokong keterangan tersebut dan melibatkannya. Ini merupakan kehendak undang-undang (lihat *Sidek bin Ludan v Public Prosecutor*; *Tajudin bin Salleh v Public Prosecutor*; *Mohd Darwish bin Saleh v Pendakwa Raya* [2010] MLJU 141; [2010] 5 AMR 436; *Evidence Practice And Procedure*, (2nd Ed), oleh Augustin Paul, ms 965–970).
- D

[21] Berbalik kepada kes dalam rayuan, adakah SP11 seorang saksi yang berwibawa untuk memberi keterangan? Diperhatikan semasa memberi keterangan, iaitu pada 23 September 2010, SP11 berumur *17 tahun 8 bulan*. Adakah SP11 boleh dianggap sebagai kanak-kanak yang terlalu muda atau mentah bagi maksud kedua-dua peruntukan s 118 atau 133A? Bagaimanakah isu ini ditentukan oleh HMS?

- E
- F [22] Sebagai pemulaan, terdapat sedikit kekaburan dalam keputusan HMS berkenaan dengan status SP11 ini iaitu adakah dia seorang saksi yang berwibawa di bawah s 118 Akta Keterangan 1950, atau seorang saksi kanak-kanak yang terlalu muda dan tertakluk kepada kehendak s 133A Akta Keterangan 1950? Pemahaman akan isu ini boleh memberi kesan kepada
- G alasannya dalam menilai, mempertimbang atau menerima keterangan SP11.

[23] Dalam penghakimannya di ms 16, rekod rayuan, atas tajuk KREDIBILITI MANGSA (SP11), HMS memutuskan, antara lainnya:

- H (10) Mangsa iaitu SP11 sebagai seorang kanak-kanak telah diterima keterangannya di Mahkamah mengikut kehendak seksyen 133A Akta Keterangan.
- I SP11 faham dan mengetahui bahawa bercakap bohong adalah salah dan berdosa di sisi undang-undang.
- Mangsa juga menafikan bahawa beliau telah diajar oleh orang lain. Mangsa ini telah bercerita dengan 'lurusnya' *segala kejadian rogol* di antara beliau dengan bapanya (Tertuduh).

Di ms 59, rekod rayuan dipertunjukkan seperti yang berikut:

SP11:

A

Hawa Binti Md Amin (930810-04-5448)

17tahun.

Batu 9, Tangga Batu, 76400 Tanjung Keling, Melaka.

B

AS- BK- Bahasa Malaysia.

DPP: Pohon digunakan Seksyen 133A Akta Keterangan diguna pakai kerana SP11-mangsa ini adalah slow learner.

C

Mahkamah bertanyakan soalan-soalan asas untuk mengetahui tahap kecerdikan mangsa ini.

Nama penuh - Siti Hawa.

Sekolah -Tingkatan 1
tingkatan

D

Ada berapa orang adik-beradik- anak nombor 2 Kenapa datang ke Mahkamah hari ini— tidak tahu kenapa datang Mahkamah.

Datang ke Mahkamah dengan siapa—dengan Kak Sharry.

E

DPP—Kak Sharry ialah Pn Syarifah—pengiring daripada Rumah Kanak-Kanak Arau, Perlis.

Mangsa tahu bahawa mangsa kena cakap betul dan tidak boleh tipu.

SP11—*mengangkat sumpah dengan dibantu oleh jurubahasa.*

F

[24] Jika dibandingkan dengan alasan penghakiman HMS di atas jelas ada kekaburan di sini. Adakah bererti SP11 memahami sumpah atau sekadar memahami keperluan bercakap benar? Adakah HMS mengatakan keterangan SP11 dibawa masuk melalui s 133A atau s 118 Akta Keterangan 1950? Diperhatikan seolah-olah SP11 telah mengangkat sumpah sebanyak dua kali iaitu sebelum permintaan DPP dan selepas menjalankan ujian-ujian asas penentuan kecerdikan SP11 (*yang akan menjadi isu penting dalam penilaian credibility SP11 selepas ini*). Ini mengandaikan seolah-olah HMS tidak menerima masuk keterangan SP11 di bawah s 133A ini iaitu keterangan SP11 ialah keterangan bersumpah. Oleh kerana mangsa dipanggil sebagai saksi yang ke-11 kesebelas, HMS sudah semestinya telah mendengar keterangan mengenai sifat dan kebolehan SP11 terutamanya keterangan daripada SP2, SP6, SP7, SP8, SP9 dan SP10. Hakikat HMS selepas daripada isu itu telah mempertimbangkan isu keterangan sokongan lagi mengelirukan keadaan. Seperti diperkatakan di awal perbincangan ini, ketidaktentuan ini telah mempengaruhi HMS dalam menilai keterangan yang dikemukakan dalam kes ini (akan dibincangkan kemudian).

G

H

I

- A [25] Bagaimanapun, saya berpendapat SP11 ialah seorang saksi yang berwibawa dan tidak termasuk dalam jaringan pengecualian orang yang hilang kelayakan seperti diperuntukkan dalam s 118 Akta Keterangan 1950. SP11 bukanlah seorang kanak-kanak yang terlalu muda atau mentah pada masa perbicaraan dan s 133A tidak terpakai kepadanya. Daripada keterangan yang
- B telah dikemukakan SP11 merupakan seorang yang lemah IQnya dan lembab. Beliau telah diletakkan dalam kelas pendidikan khas kerana perkembangan kematangannya adalah jauh berbeza dengan pelajar lain yang sama umur dengannya. Seharusnya ujian yang dilakukan oleh HMS itu dibuat di bawah s 118 dan bukan s 133A. Diperhatikan jawapan yang diberikannya kepada
- C persoalan asas HMS juga tidak lengkap dan tidak betul (akan ditunjukkan kemudian). Bagaimanapun, memandangkan adanya keterangan, terutamanya daripada SP2 dan SP10, yang menunjukkan SP11 walaupun lembab IQnya keadaan itu tidak sampai ke tahap yang menjejaskan kemampuan SP11 untuk memahami soalan yang dikemukakan walaupun tidak sepenuhnya serta untuk
- D memberi jawapan yang rasional, dan juga untuk memahami erti bercakap benar. Walau apa pun keadaan, SP11 telah pun diangkat sumpah oleh HMS. Kesilapan HMS itu pada pandangan saya tidaklah memudaratkan dan boleh dibaiki di bawah s 422 Kanun Acara Jenayah (lihat juga *Sarkar Law of Evidence*, di ms 2503 yang menyebut bahawa pemeriksaan doktor berkaitan dengan isu
- E begini boleh diambil kira). Kesilapan ini tidak sama seperti kesilapan dalam kes *Mohd Hanafi Ramly v Public Prosecutor* [2011] 7 CLJ 852 atau kes *Tajudin bin Salleh v Public Prosecutor*, di mana tiada pertimbangan langsung dibuat oleh Majistret.

F CREDIBILITY DAN RELIABILITY SP11 DAN KETERANGANNYA

[26] Bagaimanapun isu kewibawaan saksi ini tidak sama dengan isu *credibility* seseorang saksi atau *reliability* sesuatu keterangan itu. Dalam kes *Sidek bin Ludan v Public Prosecutor*, di ms 184 diputuskan:

G

The competency of any person (child witness included) to testify as a witness is a condition precedent to the administration to him of an oath or affirmation, and, clearly, it is a question distinct from that of his credibility when he has been sworn or affirmed.

H

Dalam *Sarkar Law of Evidence*, di ms 2491 dinyatakan perbezaan antara kewibawaan dan *reliability* adalah seperti yang berikut:

I

Competency of a person to be a witness is quite different from reliability of the witness unless a child is found competent to be a witness his statement is not admissible as evidence. Thus a child has to be a competent witness first then only his statement is admissible. Thereafter, the admissibility of the child witness has to be considered for reliability on scrutiny of his evidence. Otherwise rule of prudence which has been christened as a rule of law is that generally it is unsafe to rely upon statement of a child witness as children are easily tutored or threatened or persuaded

to speak in the way as told by others. Hence the statement of the child witness has to be examined carefully to see that he was not been tutored.

A

ADAKAH PERSETUBUHAN BERLAKU ANTARA PERAYU DENGAN SP11?

[27] Seperti dikatakan awal tadi, ini merupakan cabaran utama peguam perayu. Dalam hal ini peguam yang terpelajar berhujah bahawa keterangan SP11 tidak selamat untuk diterima kerana tidak konsisten, berubah-ubah dan berkemungkinan telah diajar. Peguam telah merujuk kepada kedudukan SP11 sebagai seorang yang lembab pemikirannya dan sukar untuk memahami soalan yang ditanya serta keterangan-keterangan yang telah diberi yang menyokong hujahan tersebut. Dalam kedudukan sedemikian tidak mungkin kejadian itu berlaku dan jauh sekali adanya kemasukan. Salah satu punca kepada isu ini ialah ketiadaan tarikh dan masa kejadian itu berlaku dan semata-mata mengatakan pada satu hari Sabtu dalam tahun 2007. HMS dikatakan amat terkhilaf kerana bersetuju dan bergantung sepenuhnya kepada keterangan SP11 tanpa menilai secara maksimum keterangan itu serta semua percanggahan yang dihujahkan.

B

C

D

[28] Untuk menghayati penghujahan kedua-dua pihak mengenai isu yang kritikal ini, beberapa prinsip am berkenaan dengan pendekatan yang seharusnya diikuti dalam menilai keterangan yang diberikan oleh seorang kanak-kanak atau seseorang yang mempunyai kelemahan seperti SP11 sesuai dinyatakan di peringkat ini. Semua pihak bersetuju bahawa SP11 walaupun sudah berumur 17 tahun 8 bulan semasa perbicaraan (13 tahun semasa kejadian) merupakan seorang yang lemah IQnya dan lembab ie *slow learner*. Dari keterangan yang telah dikemukakan dan keadaan yang ditimbulkan SP11 boleh dikira masih seorang kanak-kanak atau seseorang yang mempunyai kelemahan intelek yang nyata. Dalam kedua-dua keadaan ini, mahkamah harus meneliti dan melihat keterangannya dengan penuh hati-hati.

E

F

G

[29] Saranan (*proposition*) ini boleh dikatakan sebagai satu prinsip atau pendekatan yang telah mantap. Dalam *Kesavan all Senderan v Public Prosecutor* [1998] MLJU 375; [1999] 1 CLJ 343, di ms 352–353 menyatakan:

H

It is often said that children are prone to a fertile imagination. They may not understand the nature of an oath. For these reasons, prudence requires that their testimony be corroborated before being acted upon. But it is only a rule of prudence, and not a hard and fast rule. Children these days, no longer brought up on a reading diet of fairy tales, but of seeing motion images before their eyes on television or in cinema, are much less active in imagination and more adept in describing what they perceive from their senses. Indeed, their childlike innocence may enable them to describe an unbelished truth as well as a truthful adult. It would be wrong therefore to reject summarily a child's testimony whenever there is no corroboration. It would be injustice to the child, whose faith in the system of justice and even in himself may

I

- A well be destroyed. *The court must always consider the whole of the surrounding circumstances. The court must not simply dismiss his evidence but must go on to consider the evidence of that child witness with utmost care.*

Sarkar Law of Evidence, di ms 2492 dengan jelas menyatakan rasional pendekatan ini seperti yang berikut:

- B *The testimony of a child witness should only be accepted after the greatest caution and circumspection.* The rationale for this is that it is common experience that a child witness is *most susceptible to tutoring*. Both an account of fear and inducement, he can be made to depose about thing which he has not seen and once having been
- C tutored to state. Such witnesses are most dangerous witnesses.

Selanjutnya di ms 2494 dinyatakan begini:

- D The evidence of a child witness should be scanned carefully. *If no flaws or infirmities are found therein*, there is no impediment in accepting his evidence. The court should also make an endeavour to see whether there is *sign of tutoring*.

[30] Saya berpendapat pendekatan dan prinsip di atas terpakai juga dalam kes yang melibatkan bukan saja kanak-kanak malahan kepada mereka yang mempunyai kelemahan intelek seperti dalam kes ini.

- F [31] Berpandukan kepada prinsip di atas adakah kelemahan, kecacatan dan tanda-tanda diajar ada dalam keterangan SP11 seperti diujahkan oleh peguam perayu tetapi dinafikan oleh pendakwa raya? HMS dalam alasannya yang ringkas mengatakan:

Mangsa juga menafikan bahawa beliau telah diajar oleh orang lain. Mangsa ini telah bercerita dengan 'lurusnya' segala kejadian rogol di antara beliau dengan bapanya (tertuduh).

- G (11) Keterangan SP11 adalah *credible* dan *reliable* apabila dia memberitahu gurunya (SP12) tentang kejadian rogol yang menimpa dirinya yang dilakukan oleh tertuduh iaitu bapanya dan juga abangnya. SP11 sudah tidak tertahan lagi menahan tekanan sehingga akhirnya beliau melaporkan kejadian ini kepada guru darjahnya. Mangsa pernah memberitahu kejadian ini kepada ibu dan ibu saudaranya namun mereka
- H tidak mempercayai kata-kata mangsa.

- I [32] Adakah penemuan ini disokong oleh keterangan atau setelah mengambil kira keseluruhan keterangan SP11? HMS telah memberi keputusannya secara simplistik. Apa yang dimaksudkan dengan 'lurusnya' iaitu adakah seumpama lurus bendul? Ini boleh menjadi satu tanda mengikut saja apa yang dikatakan padanya atau telah diajar. Apa juga yang dimaksudkan dengan 'segala kejadian rogol' apabila yang dikemukakan dan diperkatakan oleh SP11 dan juga kes pendakwaan ialah sekali sahaja iaitu sekali hempap pada suatu tengah hari Sabtu dalam tahun 2007.

[33] Saya telah meneliti nota keterangan dengan mendalam dan bersetuju dengan hujahan peguam perayu bahawa terdapat banyaknya kelemahan dalam keterangan SP11. Kelemahan ini boleh dilihat dalam semua peringkat pemeriksaannya. Ini diperhatikan dari awal pemeriksaan lagi apabila SP11 ditanya oleh HMS bagi menentukan kecerdikannya iaitu pada 23 September 2010. SP11 menjawab begini:

Nama penuh- Siti Hawa

Sekolah tingkatan- Tingkatan 1

Ada berapa adik beradik - anak nombor 2

Kenapa datang ke Mahkamah- tidak tahu kenapa
datang ke Mahkamah

[34] Nama sebenar SP11 ialah Hawa bt Md Amin. Dia mempunyai empat adik beradik lain (termasuk dirinya lima orang). Namun pada 24 November 2010 semasa disambung semula perbicaraan kedudukan tidak tepat itu telah dibetulkan dengan tepat sekali iaitu SP11 menyatakan namanya dengan betul dan memaklumkan kawan-kawan memanggilnya Siti Hawa. Ini tidak disentuh oleh HMS.

[35] SP11 juga diperhatikan mengubah keterangan semasa pemeriksaan utama. Pada 23 September 2010, SP11 mengatakan:

Di Tangga Batu, sekolah di Sekolah *Bukit Rambai*.

Saya sekolah di Tingkatan 2.

Jumpa cikgu Nora.

...

Dia hempap *bawah kemaluan* saya.

...

Masa konek ayah hempap itu, ayah *duduk di tepi*.

...

Dengan orang lain pun tidak cerita cuma dengan cikgu.

[36] Bagaimanapun pada sambung perbicaraan pada 24 November 2010, SP11 tiba-tiba sahaja menukar ceritanya begini:

Masa bagi tahu Cikgu Nora, masa itu sekolah di Sekolah *Seri Tanjung*.

Dulu saya cakap sekolah di Sekolah *Seri Rambai* tetapi sebenarnya saya terlepas cakap.

- A** Dulu memang pernah sekolah di Sekolah *Seri Rambai*.
Masa bagi tahu Cikgu Nora itu saya berada di sekolah khas iaitu di tahap dua.
Dulu lepas cakap.
- B** Ayah rogol saya pada tahun 2007.
Ayah hempap saya kat bahagian atas kemaluan saya.
Sebenarnya ayah hempap di atas bukannya tepi.
Selain bagi tahu emak, Cikgu Nora, saya juga bagi tahu pada mak cik.
- C** [37] Peguam juga menghujahkan terdapat keterangan SP11 yang jika diamati jelas menunjukkan persetubuhan itu tidak mungkin berlaku. Percanggahan keterangan dapat dilihat apabila SP11 gagal untuk memastikan secara spesifik bila dan hari apa kejadian itu berlaku. Di ms 61, rekod rayuan
- D** SP11 telah ditanya:
S. Ayah buat bila?
J. Sabtu
- E** Semasa pemeriksaan balas, di ms 67 rekod rayuan:
S. Sabtu dan Ahad emak pergi ke pondok.
J. Tidak.
- F** ...
Sabtu dan Ahad emak tidak pergi jual sayur.
S. Sabtu dan Ahad bila emak ada, ayah dan abang tidak boleh kacau Hawa?
J. Betul.
- G** Di ms 67 SP11 menjawab:
Masa kena rogol itu saya bersekolah di Sekolah Menengah Tanjung.
Sabtu dan Ahad emak tidak pergi jual sayur.
- H** *Rogol- maksudnya- SP11 senyap.*
Di ms 69:
S. Pada hari Sabtu atau Ahad tidak mungkin ada sesiapa merogol Hawa?
- I** J. Ya
Setakat ini saya faham apa yang pakcik (En Azrul) tanya.
S. Bila mula bagi tahu kisah Hawa kena rogol?
J. Ada, Cikgu Nora, Cikgu Aslina, Cikgu Aziz.

Soalannya tidak sama macam soalan pak cik.

Saya ingat apa yang berlaku, Sabtu, Ahad tidak ada apa yang berlaku.

...

Tahun 2007, saya tidak ingat apa yang berlaku.

S. *Macam mana Hawa boleh ingat apa yang berlaku?*

J. *(Gelengkan kepala).*

A

B

Namun dalam pemeriksaan semula SP11 menyatakan:

Ayah rogol saya sekali sahaja iaitu hari Sabtu. Saya tidak cakap ayah rogol saya pada hari Ahad.

Masa ayah rogol saya, emak tidak ada di rumah.

C

[38] Timbalan pendakwa raya mengatakan kejadian bukan berlaku pada masa ibu SP11 berada di rumah tetapi ketika ibunya tiada di rumah kerana ke kebun bersama abangnya mengambil sayur. Kedudukan ini dikatakan telah dijelaskan semasa pemeriksaan semula SP11. Tetapi jika dilihat kepada pendekatan yang diambil semasa pemeriksaan balas, pertanyaan telah juga ditanya berkenaan dengan Sabtu dan Ahad yang lain dan SP11 telah menjawab yang 'saya ingat apa yang berlaku, Sabtu, Ahad tidak ada apa yang berlaku. Tahun 2007; Saya tidak ingat apa yang berlaku' Ini tidak dibataskan hanya pada hari ibunya berada di rumah.

D

E

[39] Selain daripada itu, terdapat juga keterangan SP11 lain yang meragukan dan tidak kelihatan munasabah. Semasa kejadian SP11 tidak pernah mengatakan bajunya dibuka tetapi bila ibu dan abangnya kedengaran balik dia memakai balik seluar dan baju (ms 62/63, rekod rayuan). SP11 mengatakan ayahnya memakai kain pelekut dan mengangkat kain pelekutnya semasa dikatakan melakukan persetubuhan itu. Yang menghairankan bagaimana SP11 boleh melihat kemaluan ayahnya dalam keadaan begitu. Seperti diujahkan peguam SP11 tidak pada bila-bila masa nampak kemaluan ayahnya dimasukkan ke dalam kemaluannya. Adakah SP11 mengandaikannya seperti mana dia mengandaikan ayahnya dengar bunyi motor dan dengar emak dan abangnya balik? Begitu juga dengan andaian 'Rasa ada keluar air putih pada seluar dalam'. Ketidakmunasabahan juga pada cerita ayahnya, yang ketika itu berumur 51 tahun, semasa menghempapkan kemaluannya ke dalam kemaluan SP11 telah memegang tangan SP11. Dan, juga bila ayahnya hempap, SP11 menyatakan 'saya rasa sakit'. Cerita ini bernada *stereotyping*. Tidak di mana-mana dalam alasan HMS perkara ini diambil kira. Ketidakmunasabah sesuatu perkara atau keterangan tidak seharusnya dijadikan landasan kepercayaan.

F

G

H

I

[40] Selain daripada kelemahan dan kecacatan di atas, keterangan SP11 juga

- A bercanggah dengan keterangan saksi-saksi pendakwaan yang lain. SP2 mengatakan SP11 ada memaklumkan bahawa dia telah dirogol atau diusik oleh abang dan ayahnya beberapa kali. Tetapi menurut SP11 ayahnya hanya buat sekali saja. SP12 pula mengatakan SP11 memberitahunya ‘ayah buat orang, abang buat orang’. Tetapi dalam keterangannya SP11 mengatakan ‘ayah buat’ sahaja.
- B

- [41] Secara keseluruhannya dan setelah meneliti dengan tekunnya rekod rayuan berkaitan dengan isu ini, serta prinsip penilaian *credibility* dan *reliability* seseorang saksi (lihat kes *Dato’ Seri Anwar bin Ibrahim v Public Prosecutor and another appeal* [2004] 3 MLJ 405, per YA Rahmah Hussain, HMP, di ms 790–792(MLJ); di ms 458–460 (CLJ)), saya dapati keterangan SP11 ini mempunyai kelemahan, percanggahan, dan kekeliruan yang nyata. Dalam kedudukannya sebagai seorang yang lembab IQnya, saya juga dapat mengesan bahawa keterangan SP11 berkemungkinan besar telah diajar atau direka-rekakan. Dalam keadaan sedemikian, HMS seharusnya menilai dan menimbang keterangan SP11 dengan penuh hati-hati yang di sini jelas tidak dilakukan. Dari itu, HMS terkhilaf dan salah arah dirinya apabila beliau telah menerima dan bergantung sepenuhnya kepada keterangan SP11 tanpa membuat penelitian dan penilaian yang berhati-hati.
- C
- D
- E

KETERANGAN SOKONGAN

- [42] Berkenaan isu ini, dan dalam keadaan adanya keterangan SP11 yang meragukan, bercanggah dan tidak munasabah seperti dipertunjukkan di atas, keperluan mencari keterangan sokongan semestinya amat kritikal. Bagi tujuan ini memadai untuk saya merujuk kepada kes *Dato’ Seri Anwar bin Ibrahim v Public Prosecutor and another appeal*, di ms 445–446; di ms 785(CLJ) berkenaan dengan bentuk dan setakat mana sokongan yang diperlukan, yang terpakai juga dalam kes ini, iaitu:
- F
- G

Regarding the ‘the nature and extent of corroboration’, His Lordship then said:

The rules are lucidly expounded by Lord Reading in *Beskerville’s* case. The rules may be formulated as follows:

- H
- I
- (1) There should be some independent confirmation tending to connect the accused with the offence although it is not necessary that there should be independent confirmation of every material circumstances;
 - (2) The independent evidence must not only make it safe to believe that the crime was committed but must in some way reasonably connect or tend to connect the accused with it by confirming in some material particular the testimony of the accomplice; and
 - (3) The corroboration must come from independent sources, thus bringing out the rule that ordinarily the testimony of an accomplice would not be sufficient to corroborate that of another.

On the same point, the Privy Council, in *Dowse v Attorney General, Federation Of Malaysia* [1961] 27 MLJ 249 held:

2) Evidence, to be corroborative, must be truly probative of the relevant issue; that is, it must positively implicate the accused person and positively show or tend to show the truth of the accomplice's story that the accused committed the offence. A fact which is indifferently consistent with the accomplice's story and the accused's denial of it is neutral and supplies no corroboration.

[43] Berdasarkan prinsip di atas saya berpendapat keterangan yang diketengahkan oleh pendakwa dan diterima oleh HMS sebagai keterangan sokongan tidak terjumlah kepada keterangan sokongan seperti dimaksud dalam prinsip di atas. Hakikat bahawa penemuan koyakan lama di selaput dara SP11 oleh SP2 tidak menyokong keterangan SP11 berkenaan dengan isu kemasukan. SP2 juga menyatakan bahawa SP11 mengatakan ada kemasukan zakar dan jari (begitu juga dilaporkan oleh SP10 dalam laporan P11 iaitu jari hantu abangnya). Di samping itu tidak dinafikan bahawa SP11 juga telah mengatakan kepada semua saksi lain yang ditemuinya bagi tujuan kaunseling atau pemeriksaan perubatan bahawa dia telah dirogol berulang kali oleh abangnya. SP13 mengesahkan abangnya telah mengaku berbuat sedemikian semasa dituduh di mahkamah lain. Fakta koyakan lama dalam hakikat ketidaktentuan tarikh dan masa kejadian bersama dengan ketidak reliablenya keterangan SP11, jelas boleh menimbulkan lebih daripada dua inferens iaitu perayu tidak melakukannya, abangnya yang melakukannya atau koyakan itu disebabkan oleh perbuatannya sendiri. Berdasar undang-undang mantap, inferens yang berpihak kepada perayu mestilah diterima — per YA Abdul Hamid bin Hj Mohamad, HMP (seperti mana YA pada ketika itu) di ms 442(MLJ); 782(CLJ), dalam kes *Dato' Seri Anwar bin Ibrahim*. Begitu juga dengan keterangan SP9 (pegawai perubatan) dan SP10 (pegawai psikiatri). Mereka juga mendapat maklumat daripada SP11. Perkataan 'Denied any clothe and pant removal' seperti dalam laporan P3 merujuk kepada SP11 yang mengatakan 'ayahnya ada buka baju dan seluarnya'. Tetapi dalam keterangannya SP11 tidak menyatakan di mana-mana bahawa ayahnya ada membuka bajunya semasa kejadian tetapi sekadar menyelak saja. Catatan 'Unable recall the incidence' juga dikatakan merujuk kepada 'Hawa tidak dapat bercerita dengan sebenarnya apa yang berlaku tetapi dia hanya bagi tahu dia dirogol oleh ayah dan abangnya'. Tetapi berlainan pula dengan keterangan serta laporan SP10 di mana dikatakan 'Hawa telah melaporkan bahawa dia telah berapa kali diusik oleh bapanya di rumah setiap kali ibunya tidak berada di rumah'. Walhal dalam keterangannya, SP11 mengatakan bapanya hanya melakukan sekali sahaja dan dengan sekali hempap sahaja. SP11 juga ada menceritakan tentang satu peristiwa di mana bapanya membawanya ke dalam sebuah bilik di rumah dan ayahnya membuka pakaiannya. Pendakwa mengatakan itu peristiwa lain. SP11 juga dikatakan memaklumkan 'Hawa tidak dapat memberi jawapan yang tepat sebanyak beberapa kali kejadian ini

- A telah berlaku'. Harus diingati kes pendakwaan melibatkan kejadian pada satu hari Sabtu 2007 dengan sekali kemasukan saja. Adakah keterangan sokongan bagi maksud di sini bermakna membetulkan kelemahan atau memenuhi kelompangan dalam keterangan SP11? Ini tidak tepat kerana keterangan tersebut sepatutnya mengesahkan dan *lend credence to* keterangan SP11.
- B
- [44] Saya juga berpendapat keterangan yang dikemukakan oleh semua gurunya tidak terjumlah kepada keterangan sokongan yang dimaksudkan malah kebanyakannya tergolong dalam kategori keterangan dengar cakap. Diperhatikan kenyataan atau 'aduan' pertama yang dikatakan dibuat oleh SP11 kepada SP12 iaitu 'Abah buat orang, abang buat orang' yang kemudiannya menggerakkan jentera kaunseling dan siasatan yang bertubi-tubi oleh pihak guru-gurunya itu bukan saja bercanggah dengan keterangan SP11 di mahkamah tetapi juga tidak menyokong keterangan SP11 bagi maksud isu kemasukkan. Malah tindakan itu tidak terjumlah kepada satu aduan bagi maksud s 8 Akta Keterangan 1950 kerana terlalu lewat dibuat. SP11 juga semasa pemeriksaan utamanya telah memberi dua versi berkenaan dengan apa yang dikatakan kepada SP12 iaitu 'Jumpa Cikgu Nora - cakap ayah buat', kemudian 'Saya cakap- ayah pegang, lagi tidak cakap apa'. Tetapi gurunya itu, SP12 mengatakan SP11 hanya mengatakan 'ayah buat orang, abang buat orang' kepadanya dan di hadapan pelajar dalam kelasnya. Ini bukan sesuatu yang boleh dikatakan biasa dan tidak bermakna. SP6 pula menyatakan SP12 dan seorang guru bernama Siti Norbaya telah dimaklumkan oleh SP11 berkenaan dia dirogol. SP11 dikatakan memaklumkan SP6 saja. Begitu juga menurut SP6. SP6 juga dalam laporan mengatakan, setelah menemubual SP11, cerita SP11 adalah sama dengan laporan SP12 dan Cikgu Siti Norbaya. Tetapi SP11 dikatakan menyatakan 'Ayah buat orang, abang buat orang'. Selepas SP6 menjalankan kaunseling dan siasatan pertama itu beliau telah memaklumkan ramai lagi guru lain termasuk pengetua sekolah. Berdasarkan laporan ini, pengetua sekolah telah mengarahkan SP7 dan SP8 menjalankan lagi sesi kaunseling dan siasatan lagi. SP11 dipanggil dan disiasat lagi. SP8 mengatakan peristiwa berlaku pada tahun 2007 dan awal 2008. Ini dilaporkan juga dalam laporan P8nya. Manakala SP6 pula menyatakan dan melaporkan dalam P9 bahawa kejadian berlaku pada suatu petang awal tahun ini (2008) ketika SP11 sedang baring. Diperhatikan perkara tersebut diulang-ulang dan melibatkan pelbagai pihak sekolah dan masing-masing mengesahkan kejadian tersebut antara satu sama lain. Semua ini dikatakan bermula daripada kata-kata SP11 dalam kelasnya kepada cikgunya, SP6, iaitu 'Ayah buat orang, abang buat orang'. Walaupun tindakan pihak sekolah itu selaras dengan tanggungjawab mereka namun tanpa disedari tindakan tersebut telah memberi impaknya kepada SP11, seorang yang *slow learner* dan mudah mengikut sahaja kata-kata orang. Tindakan pihak sekolah ini terutama sesi kaunseling dan siasatan yang diadakan berturutan menjelaskan sikap dan respon SP11 kepada pihak pegawai perubatan dan akhirnya keterangannya semasa perbicaraan. Saya berpendapat keterangan semua saksi guru SP11 tidak terjumlah kepada
- I

keterangan sokongan yang bebas, material dan mengesahkan isu kemasukan. HMS jelas terkhilaf dan salah arah di sini. Dari perspektif ini, saya bersetuju sepenuhnya dengan penghujahan peguam perayu.

A

ISU LAIN

B

[45] Kes pendakwaan juga menunjukkan satu lagi kepincangan ketara. Kepincangan ini melibatkan pertuduhan yang tidak jelas dan mengelirukan. Diperhatikan pertuduhan menyatakan kejadian berlaku antara bulan Januari dan Disember 2007, satu tempoh masa yang amat luas, satu tahun, tanpa hari atau masa. Tetapi dalam pertuduhan itu sendiri menyebut pula umur SP11 pada masa kejadian ialah *13 tahun 5 bulan*. Dari itu, adakah kejadian berlaku pada bulan Disember 2007 atau Januari 2008? Namun dalam perbicaraan, tiada tarikh dan masa tepat dikemukakan kecuali pada satu hari Sabtu dan di waktu tengah hari. Ini menjelaskan kenapa terdapatnya keterangan pendakwaan yang mengatakan kejadian berterusan (iaitu dari 2007 sehingga awal 2008) atau berlaku pada awal 2008. Ini juga boleh menerangkan kenapa SP11 asyik berubah-ubah keterangannya mengenai hari dan masa kejadian. Ini juga membuatkan perayu sukar untuk menstrategikan pembelaannya. Dalam keadaan ini seolah-olah terdapat empat teori pendakwaan berkenaan dengan kejadian rogol yang dipertuduhkan iaitu sama ada antara Januari dan Disember 2007; sama ada pada bulan Disember 2007; sama ada pada bulan Januari 2008; atau pada satu tengah hari hari Sabtu, 2007. Walaupun boleh diujahkan bahawa tarikh dan masa dalam sesuatu pertuduhan tidak penting kecuali menjadi komponen kesalahan, namun dalam kes ini perspektifnya berlainan dan menjerumus kepada kepincangan, mengelirukan dan memudaratkan kepada perayu. Ini tidak selaras dengan pentadbiran keadilan (lihat keputusan YA Abdul Hamid Mohamad, HMP (sebagaimana YA ketika itu), berkenaan tarikh dalam sesuatu pertuduhan dalam *Dato' Seri Anwar bin Ibrahim v Public Prosecutor and another appeal* [2004] 3 MLJ 405 di ms 779–784; di ms 447–452). Inilah sebabnya kenapa peguam perayu memberi penekanan tegas berkenaan isu ini. Saya bersetuju dengan penegasan itu.

C

D

E

F

G

[46] Peguam juga menegaskan kegagalan memanggil saksi penting seperti mak cik SP11, abang dan adik-adiknya juga menyumbang kepada kepincangan kes pendakwaan. Isu berkenaan tarikh, masa, tempat kejadian dan kejadian itu sendiri, yang merupakan perkara kritikal di sini boleh dibentangkan (*unfolded*) dengan keterangan mereka. Dalam keadaan ini saya bersetuju dengan penghujahan peguam bahawa peruntukan s 114(g) Akta Keterangan 1950 terpakai di sini.

H

I

[47] Berdasar premis di atas, HMS telah tidak mengambil kira semua perkara di atas dan telah tidak menaklukkan keterangan pendakwaan kepada penilaian maksimum. HMS seharusnya memutuskan bahawa pendakwaan

- A telah gagal untuk membangkitkan satu kes prima facie terhadap OKT dan OKT tidak seharusnya dipanggil untuk membela diri.

KES PEMBELAAN

- B [48] Bagi pelengkap perbincangan, jika hendak dipertimbangkan juga pembelaan yang telah dikemukakan ternyata, dalam keadaan kepincangan kes pendakwaan di atas, ketepatan dan kewajaran bagi pembelaan menimbulkan teori tidak berlakunya peristiwa rogol seperti dipertuduhkan ke atas perayu.
- C Dalam keadaan di atas juga, keterangan SD1 dan SD2 tidak boleh dikatakan sebagai satu dalihan atau penafian kosong semata. Memandangkan SD1 dan SD2 merupakan satu keluarga miskin, SD1 bekerja setiap hari dan dengan keadaan SP11 yang serba kekurangan terutamanya dari segi inteletiknya yang lemah, penjagaan yang rapi oleh SD1 dan SD2 ke atas SP11 bukanlah sesuatu yang di luar jangkaan atau kebiasaan. SD1 telah juga berjaya mempertahankan keterangannya bahawa SD2 tidak pernah langsung ke kebun pada satu hari Sabtu, 2007. perayu, SD1, telah berjaya menimbulkan satu keraguan yang munasabah ke atas kes pendakwaan.
- D

KESIMPULAN

- E
- F [49] Walaupun mahkamah dalam sesuatu rayuan itu seharusnya tidak tergesa-gesa untuk mengganggu atau campur tangan dalam penemuan fakta oleh hakim yang menjalankan perbicaraan, namun itu tidak bermakna keputusan sedemikian tidak boleh diganggu jika dapat ditunjukkan adanya 'substantial and compelling reasons for disagreeing with the finding' — (*Dato' Seri Anwar Ibrahim*, di ms 463(MLJ); 752(CLJ)). Berdasarkan premis di atas, saya berpendapat adanya sebab yang *substantial* dan *compelling* untuk tidak bersetuju dengan penemuan HMS dan adalah tidak selamat untuk mensabitkan perayu dalam keadaan keterangan yang dipertunjukkan di atas.
- G Dengan itu saya membenarkan rayuan ini dan melepas dan membebaskan perayu daripada pertuduhan yang dikemukakan ke atasnya.

Rayuan dibenarkan dan perayu dilepaskan dan dibebaskan.

H

Dilaporkan oleh Kanesh Sundrum

I